

USNESENÍ

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl předsedkyní senátu JUDr. Helenou Karetovou ve věci

žalobců: A) S [redacted] M [redacted]
bytem [redacted]
D) K [redacted] R [redacted] narozený [redacted]
bytem [redacted]
E) [redacted] M [redacted] N [redacted] narozený [redacted]
bytem [redacted]
všichni zastoupení advokátem JUDr. Petrem Zimou
sídlem Korunní 810/104, 120 00 Praha 2

proti
žalované: **Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti**, IČO: 000 25 429
sídlem Vyšehradská 424/16, 128 10 Praha 2 – Nové Město
jednající prostřednictvím Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových
sídlem Rašínovo nábřeží 390/42, 128 00 Praha 2

o zaplacení 622.160 Kč s příslušenstvím, 169.960 Kč s příslušenstvím a 156.504 Kč s příslušenstvím, k odvolání žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 19. července 2022, č. j. 12 C 73/2015-390,

takto:

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 22. 2. 2023, č. j. 19 Co 374/2022-425, se opravuje tak, že ve výroku výrok II. se chybná částka *166.391,20 Kč* nahrazuje správnou **166.270,20 Kč**.

Odůvodnění:

1. V této věci rozhodl odvolací soud dne 22. 2. 2023 shora citovaným rozsudkem, v jehož výroku II. chybně uvedl nesprávně vypočtenou částku náhrady nákladů dosavadního řízení žalobce D) ve výši 166.391,20 Kč.
2. Předsedkyně senátu odvolacího soudu na tomto místě konstatuje, že tu jde o chybu v počtech ve smyslu ustanovení § 164 o. s. ř., spočívající v nesprávném započtení paušálních náhrad hotových výdajů advokáta v počtu o jeden přesahujícím počet úkonů, za něž je přiznávána odměna. Tato početní chyba byla zjištěna v průběhu písemného vyhotovování vyhlášeného rozsudku.
3. Předsedkyně senátu odvolacího soudu proto postupovala podle ustanovení § 164 o. s. ř. a takto zjištěnou nesprávnost opravila; oprava je provedena usnesením, neboť se jedná o opravu výroku rozhodnutí.

Poučení:

Proti tomuto usnesení **není** dovolání přípustné (§ 237 o. s. ř. *a contrario*).

Praha 20. března 2023

JUDr. Helena Karetová v.r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Petra Zavázalová

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Heleny Karetové a soudců Mgr. Pavla Freiberta a Mgr. Alice Žáčkové ve věci

žalobců: A) S [redacted] M [redacted]
bytem [redacted]
D) K [redacted] R [redacted] narozený [redacted]
bytem [redacted]
E) [redacted] M [redacted] N [redacted] narozený [redacted]
bytem [redacted]
všichni zastoupení advokátem JUDr. Petrem Zimou
sídlem Korunní 810/104, 120 00 Praha 2

proti
žalované: **Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti**, IČO: 000 25 429
sídlem Vyšehradská 424/16, 128 10 Praha 2 – Nové Město
jednající prostřednictvím Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových
sídlem Rašínovo nábřeží 390/42, 128 00 Praha 2

o zaplacení 622.160 Kč s příslušenstvím, 169.960 Kč s příslušenstvím a 156.504 Kč s příslušenstvím, k odvolání žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 19. července 2022, č. j. 12 C 73/2015-390,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se ve výroku I. o věci samé a ve výroku V. o náhradě nákladů řízení ve vztahu mezi žalobkyní A) a žalovanou **potvrzuje**.

Shodu s prvopisem potvrzuje Petra Zavázalová

- II. Rozsudek soudu prvního stupně se ve výroku II. o věci samé **potvrzuje**; ve výroku V. o náhradě nákladů řízení ve vztahu mezi žalobcem D) a žalovanou se **mění** jen tak, že výše náhrady činí 166.270,20 Kč, jinak se i v tomto výroku **potvrzuje**.
- III. Rozsudek soudu prvního stupně se ve výroku III. co do úroku z prodlení za období od 14. 8. 2015 do 3. 3. 2017 **mění** tak, že žaloba se v tomto rozsahu **zamítá**, jinak se v tomto výroku **potvrzuje**.
- IV. Žalovaná je **povinna** zaplatit žalobkyni A) na náhradě nákladů odvolacího řízení částku 21.190 Kč, a to do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokáta JUDr. Petra Zimy.
- V. Žalovaná je **povinna** zaplatit žalobci D) na náhradě nákladů odvolacího řízení částku 15.536 Kč, a to do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokáta JUDr. Petra Zimy.
- VI. Žalovaná je **povinna** zaplatit žalobci E) na náhradě nákladů řízení před soudy všech stupňů částku 170.816 Kč, a to do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokáta JUDr. Petra Zimy.

Odůvodnění:

- Napadeným rozsudkem soud prvního stupně uložil žalované povinnost zaplatit žalobkyni A) částku 622.160 Kč spolu s úrokem z prodlení z této částky ve výši 7,75 % ročně od 14. 8. 2015 do zaplacení (výrok I.), žalobci D) částku 169.960 Kč spolu s úrokem z prodlení z této částky ve výši 7,75 % ročně od 14. 8. 2015 do zaplacení (výrok II.) a žalobci E) částku 156.504 Kč spolu s úrokem z prodlení z této částky ve výši 7,75 % ročně od 14. 8. 2015 do zaplacení (výrok III.), zamítl žalobu v rozsahu požadavku každého ze žalobců na zaplacení úroku z prodlení za období od 17. 2. 2012 do 13. 8. 2015 (výrok IV.) a o náhradě nákladů řízení rozhodl tak, že žalované uložil povinnost k náhradě nákladů řízení žalobkyni A) v částce 241.171,56 Kč, žalobci D) v částce 171.284,44 Kč a žalobci E) v částce 156.286,04 Kč (výrok V.).
- Rozhodl tak o žalobě doručené soudu dne 5. 3. 2015, jíž se žalobci vůči žalovanému státu domáhali náhrady škody v podobě nákladů vynaložených v rozhodčím řízení, které bylo vedeno u Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky pod sp. zn. [REDAKCE] (ve věci žalobců D/ a E/), resp. pod sp. zn. [REDAKCE] (ve věci žalobkyně A/), přičemž tato řízení byla ze strany žalobců zahájena poté, co Krajský soud v Brně pravomocně zastavil řízení vedené pod sp. zn. [REDAKCE] z důvodu, že věc má být projednána rozhodčím soudem. Jakkoli toto rozhodnutí nebylo zrušeno ani změněno odvolacím, dovolacím ani Ústavním soudem, byla jeho nezákonnost deklarována Evropským soudem pro lidská práva v rozsudku ze dne 16. 2. 2012 o stížnosti č. 48203/09. Poté, co rozhodčí soud výše označená řízení zastavil (pro nedostatek pravomoci), byla věc dále řešena před obecnými soudy. Žalobcům však v průběhu rozhodčího řízení vznikly náklady v podobě zaplacených poplatků za rozhodčí řízení (žalobkyni A/ ve výši 622.160 Kč, žalobci D/ ve výši 176.960 Kč) a nákladů právního zastoupení (žalobci E/ v částce 156.504 Kč).
- Ve vztahu k původním žalobcům B) [REDAKCE] a C) P [REDAKCE] S [REDAKCE] bylo řízení již dříve pravomocně zastaveno (výrokem II. rozsudku soudu prvního stupně ze dne 2. 10. 2017, č. j. 12 C 73/2015-211). Tímtož rozsudkem (výrokem III.) bylo řízení pravomocně zastaveno

Shodu s prvopisem potvrzuje Petra Zavázalová

těž ve vztahu k žalobci D) co do částky 7.000 Kč s příslušenstvím (pro zpětvzetí žaloby), k rozhodnutí tak ve vztahu k němu zbývá nárok na zaplacení částky 169.960 Kč s příslušenstvím.

4. Žalovaná se podané žalobě bránila s tím, že žalobci požadované náklady nesouvisejí s porušením práva žalobců na přístup k soudu, neboť tu není příčinná souvislost mezi žalobci namítanými nezákonnými soudními rozhodnutími (byť je lze s ohledem na pozdější rozsudek Evropského soudu pro lidská práva považovat za nezákonná) a tvrzenou škodou za situace, kdy zahájením rozhodčích řízení žalobci neusilovali o přístup k vnitrostátním soudům ani o nápravu odmítnutí tohoto přístupu.
5. Nynější rozsudek soudu prvního stupně je v této věci již druhým, když předchází (zamítavý) rozsudek ze dne 2. 10. 2017, č. j. 12 C 73/2015-211, byl (spolu s potvrzujícím rozsudkem zdejšího odvolacího soudu ze dne 2. 9. 2019, č. j. 19 Co 188/2018-293) zrušen rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 12. 11. 2021, č. j. 30 Cdo 2430/2021-332.
6. Soud prvního stupně po skutkové stránce na základě provedeného dokazování i nesporných tvrzení účastníků dospěl k závěru o tom, že řízení vedené k návrhu žalobců u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. [REDAKCE] bylo ve vztahu ke všem žalobcům pravomocně zastaveno s tím, že věc má být projednána rozhodčím soudem, přičemž toto rozhodnutí nebylo zrušeno ani změněno ani k podanému dovolání a obstálo rovněž před Ústavním soudem v řízení o podané ústavní stížnosti. Žalobci se po zastavení soudního řízení obrátili svými návrhy na Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky, v souvislosti s tím žalobkyně a) zaplatila poplatek za rozhodčí řízení v částce 622.160 Kč, žalobce d) poplatek za rozhodčí řízení v částce 169.960 Kč a žalobce e) částku 156.504 Kč za právní služby poskytnuté mu v průběhu rozhodčího řízení advokátem (k úhradě došlo 13. 2. 2017). Rozsudkem Evropského soudu pro lidská práva o stížnosti č. 48203/09 ze dne 16. 2. 2012 byla stížnost žalobců podaná proti výše citovaným rozhodnutím vnitrostátních soudů shledána důvodnou s tím, že jimi bylo porušeno právo žalobců na přístup k soudu; žalobcům bylo přiznáno zadostiučinění a náhrada nákladů řízení (včetně řízení před vnitrostátními soudy), nikoli však náhrada zde řešených nákladů vzniklých jim v rozhodčím řízení. Nyní projednávaný nárok byl u Ministerstva předběžně uplatněn dne 13. 2. 2015, žalovaná jej však odmítla plnit (stanoviskem ze dne 4. 3. 2015).
7. Po právní stránce soud prvního stupně věc posoudil podle příslušných ustanovení zákona č. 82/1998 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Z OdpŠk“). Nejprve soud prvního stupně konstatoval, že citovaná rozhodnutí týkající se zastavení soudního řízení je třeba považovat za nezákonná ve smyslu ustanovení § 8 Z OdpŠk, přestože nebyla formálně zrušena ani změněna; jejich nezákonnost však deklaroval Evropský soud pro lidská práva. Dále tu je na straně žalobců škoda v podobě majetkového úbytku ve shora uvedené výši. Konečně pak soud prvního stupně uzavřel, že tu je dána i příčinná souvislost mezi nezákonným rozhodnutím a vzniklou škodou. Vyšel přitom z toho, že rozhodčí řízení bylo zahájeno až poté, co bylo rozhodnuto o zastavení soudního řízení, a to s odkazem na ustanovení § 106 odst. 2 o. s. ř. (podle kterého jsou účinky podání žaloby zachovány, je-li návrh k rozhodčímu soudu podán do 30 dnů od právní moci usnesení o zastavení řízení) a výhradně proto, že soudní řízení bylo zastaveno (žalobci i v průběhu rozhodčího řízení tvrdili nedostatek pravomoci rozhodčího soudu). Jakkoli bylo zahájení rozhodčího řízení v dispozici žalobců, nelze přehlédnout, že měly-li být zachovány účinky původní žaloby (kupř. ve vztahu k promlčení), pak žalobci fakticky jinou možnost neměli, jakkoli toto soudní řízení správně (jak vyšlo později najevo) být zastaveno nemělo; v takovém případě by se byli žalobci nadále domáhali svých nároků pouze v soudním řízení a jiné náklady (spojené

s rozhodčím řízením) by jim nebyly vznikly. Veškeré zde uplatněné náklady pak vznikly právě v průběhu takto zahájeného rozhodčího řízení po právní moci usnesení obecného soudu o zastavení řízení. Samotný fakt, že tedy sami žalobci svými návrhy rozhodčí řízení zahájili, proto nepřerušuje příčinnou souvislost vzniklé škody s nezákonným rozhodnutím obecného soudu, neboť právě toto rozhodnutí bylo původní příčinou, bez níž by škoda nebyla vznikla (ani návrhy k rozhodčímu soudu by nebyly podány). Pokud jde o prodlení, mohla se do něj žalovaná dostat až uplynutím 6měsíční zákonné lhůty podle ustanovení § 15 odst. 2 ZOdpŠk, tj. ode dne 14. 8. 2015.

8. Soud prvního stupně proto podané žalobě vyhověl co do uplatněné jistiny, jakož i co do úroku z prodlení ode dne 14. 8. 2015, ve zbytku (co do požadovaného úroku z prodlení za předchozí období) podanou žalobu zamítl.
9. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud prvního stupně podle ustanovení § 142 odst. 3 o. s. ř. s tím, že neúspěch žalobce e) co do částky 7.000 Kč, ohledně níž bylo řízení zastaveno pro zpětvzetí žaloby, se týká toliko nepatrné části předmětu řízení; žalobcům proto byla přiznána plná náhrada nákladů řízení sestávající ze zaplacených soudních poplatků a nákladů na právní zastoupení (v podobě odměny a náhrady hotových výdajů advokáta podle příslušných ustanovení vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „AT“, to celé navýšeno o 21% DPH).
10. Lhůta k plnění byla určena podle ustanovení § 160 odst. 1 o. s. ř. v trvání 15 dnů s ohledem na technicko-organizační podmínky čerpání prostředků ze státního rozpočtu.
11. Proti tomuto rozsudku podala žalovaná odvolání, v němž namítá, že soud prvního stupně věc nesprávně posoudil po právní stránce, pokud náklady vynaložené v rozhodčím řízení považoval za skutečnou škodu. Žalovaná v té souvislosti zdůraznila, že Nejvyšší soud ve svém posledním rozhodnutí vyslovil, že tyto náklady nelze zahrnout pod náklady řízení ve smyslu ustanovení § 31 odst. 1 ZOdpŠk, neboť tu nejde o výkon veřejné moci, a nelze je proto dle odškodňovacího zákona nahradit. Nelze souhlasit ani se závěrem o příčinné souvislosti, neboť zahájení rozhodčího řízení (a tedy i vynaložení souvisejících nákladů) bylo výsledkem svobodného rozhodnutí žalobců. Žalovaná akcentovala, že žalobci si byli správností svého právního názoru jistí, což jednoznačně deklarovali právě i v průběhu předmětného rozhodčího řízení, a tedy jim nic nebránilo vyčkat za této situace výsledku podaných mimořádných opravných prostředků. Soud prvního stupně se také vůbec nezabýval otázkou, zda mohou žalobci uplatnit předmětné náklady rozhodčího řízení coby součást nákladů dosud probíhajícího řízení soudního, a tedy zda nyní projednávaná žaloba není předčasná. Závěrem proto žalovaná navrhla změnu napadeného rozhodnutí tak, že žaloba bude zamítnuta a odpovídajícím způsobem pak bude rozhodnuto též o náhradě nákladů tohoto řízení.
12. Žalobci se k tomuto odvolání vyjádřili tak, že interpretaci rozhodnutí dovolacího soudu předkládanou ze strany žalované považují za nesprávnou. Jakkoli skutečně náklady rozhodčího řízení nelze zahrnout pod náklady řízení ve smyslu ustanovení § 31 odst. 1 ZOdpŠk, nelze odtud dovozovat, že by tyto náklady nebylo možno vůbec podle tohoto zákona uplatnit; bylo-li by tomu tak, pak by nemělo smyslu, aby dovolací soud zavázal soudy nižších stupňů zabývat se otázkou příčinné souvislosti. Žalobci pak jednoznačně odmítli tvrzení žalované, že zahájení rozhodčího řízení bylo výsledkem jejich svobodné vůle (a nikoli předmětných nezákonných rozhodnutí obecných soudů), přičemž s touto argumentací se soud prvního stupně řádně vypořádal. Pokud žalovaná nastolila otázku (aniž na ni sama jakkoli odpověděla), zda mohou žalobci nárok na náhradu nákladů rozhodčího řízení uplatnit

v rámci dosud probíhajícího soudního řízení (o téže věci), pak i v tomto ohledu lze odkázat na poslední rozhodnutí dovolacího soudu, podle kterého náklady rozhodčího řízení nelze do nákladů řízení soudního zahrnovat; žalobci se proto náhrady touto cestou domoci nemohou. Nadto není vynaložení těchto nákladů rozhodčího řízení přičitatelné tamní žalované straně, neboť jde na vrub nesprávnému a nezákonnému rozhodnutí soudů. Žalobci proto navrhli potvrzení napadeného rozsudku jako věcně správného.

13. Po zjištění, že odvolání je přípustné (§ 202 o. s. ř. *a contrario*), bylo podáno osobou k tomu oprávněnou (§ 201 o. s. ř.) a včas (§ 204 odst. 1 o. s. ř.), přezkoumal odvolací soud ve smyslu ustanovení § 212 a § 212a o. s. ř. napadený rozsudek i řízení, které předcházelo jeho vydání, a dospěl k závěru, že odvolání žalované je opodstatněné pouze zčásti.
14. Ke skutkové stránce věci lze uvést, že odvolací soud vychází ze správných a úplných skutkových zjištění soudu prvního stupně učiněných na základě řádně provedeného dokazování, a to zejména co do průběhu předchozího soudního řízení (vedeného u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. [REDAKCE] a navazujícího rozhodčího řízení (včetně nákladů, jež žalobci v jeho průběhu a v souvislosti s ním vynaložili), jakož i co do předběžného uplatnění nyní projednávaného nároku (srov. ve stručnosti výše pod bodem 6 zde a podrobněji pod body 13 až 17 odůvodnění napadeného rozhodnutí), která ostatně nebyla ani ze strany odvolatelky nijak zpochybněna. Odvolací soud z nich proto nadále vychází a na podrobnější odůvodnění napadeného rozhodnutí v tomto směru pro stručnost odkazuje.
15. Skutkovou otázkou je pak rovněž otázka příčinné souvislosti, již žalovaná zpochybňuje; ani v tomto ohledu však nemá odvolací soud napadenému rozhodnutí čeho vytknout.
16. Soud prvního stupně se zcela v souladu s posledním rozsudkem dovolacího soudu vydaným v této věci zabýval otázkou, zda mezi náklady vynaloženými v rozhodčím řízení a nezákonnými rozhodnutími je dán vztah příčiny a následku, přičemž správně hodnotil též to, že do jaké míry bylo vynaložení těchto nákladů ze strany žalobců otázkou jejich svobodné volby, resp. do jaké míry bylo vynuceno právě oněmi nezákonnými rozhodnutími. Jeho úvahy jsou logické a ani odvolací argumentace žalované, která byla uplatněna již v předchozím průběhu řízení, a byla proto již ze strany soudu prvního stupně odpovídajícím způsobem vypořádána, není způsobilá jejich správnost zpochybnit.
17. Lze pouze zopakovat, že za situace, kdy tu bylo vydáno pravomocné rozhodnutí o zastavení řízení, neměli žalobci jinou reálnou možnost, než je i přes jeho (tehdy nijak nedeklarovanou) nesprávnost respektovat a řídit se jím, což v daném případě znamenalo obrátit se s předmětnými nároky namísto obecného soudu (která se jimi pravomocně odmítl zabývat) na rozhodčí soud. Pokud žalobci právě takto postupovali (mimo jiné proto, aby pro případ, že nezákonné rozhodnutí ob stojí i v přezkumu na základě mimořádných opravných prostředků či ústavní stížnosti, což se nakonec skutečně stalo, dosáhli zachování účinků původně podané žaloby), nelze jim to klást k tíži. Opačný přístup by znamenal zpochybnění presumpce správnosti aktů veřejné moci a jejich účinků a v konečném důsledku by *ad absurdum* vedl k tomu, že by si vždy každý účastník měl sám posoudit, zda je to které rozhodnutí skutečně správné, a jen v takovém případě by byl povinen se jím řídit; v opačném případě by však byl povinen (tak alespoň vyznívá argumentace žalované) je nerespektovat. Takový přístup je však zjevně neudržitelný. Naopak je třeba na presumpci správnosti aktů veřejné moci (byť by později byla deklarována jejich nezákonnost) a respektu k nim trvat. Rubem tohoto přístupu je pak odpovědnost státu nastupující v případě, že se adresát toho kterého aktu veřejné moci, jenž byl později shledán nezákonným, podle něj řídil. V daném

Shodu s prvopisem potvrzuje Petra Zavázalová

případě přitom žalobci neměli s ohledem na běh lhůt (zejména promlčecích, ale i procesních směřujících k zachování účinků původně podané žaloby podle ustanovení § 106 odst. 2 o. s. ř.) možnost vyčkávat na vyřízení podaných mimořádných opravných prostředků či ústavní stížnosti nebo dokonce stížnosti k Evropskému soudu pro lidská práva, aniž by se tím vystavovali reálnému riziku ztráty svého nároku, pokud by s těmito opravnými prostředky (stížnostmi) nebyli úspěšní (což na vnitrostátní úrovni nebyli, nezákonnost rozhodnutí byla deklarována až rozsudkem Evropského soudu pro lidská práva, a to s odstupem více než 6 let /1/ od právní moci předmětného usnesení, které však ani tímto rozsudkem nebylo formálně zrušeno či změněno). Za této situace vskutku nelze respekt žalobců k předmětným rozhodnutím, byť s nimi nesouhlasili, bagatelizovat způsobem, jakým to činí žalovaná. Pokud totiž nechtěli o možnost domoci se svých nároků efektivně přijít, neměli reálně jinou cestu, než předmětná rozhodnutí, byť s nimi nesouhlasili, respektovat a podle nich postupovat, a to bez odkladu, resp. ve lhůtách plynoucích zejména z ustanovení § 106 odst. 2 o. s. ř. O jejich svobodné volbě při zahájení rozhodčího řízení tedy s ohledem na právě popsané okolnosti nemůže být řeč, a to tím spíše, že jejich vůlí zřetelně bylo domoci se svých nároků v řízení před obecnými soudy a nikoli před soudem rozhodčím, na nějž byli odkázáni právě až nezákonným rozhodnutím obecných soudů; v rozporu s ním se však ani v takto vynuceném rozhodčím řízení svých nároků nedomohli, neboť rozhodčí soud (oproti obecným soudům správně) dospěl k závěru o nedostatku své pravomoci, a o věci proto meritorně nerozhodl. Náklady, které žalobci v rámci takto nuceně vyvolaného rozhodčího řízení museli (zbytečně) vynaložit, proto nelze než považovat za následek vydání předmětných nezákonných rozhodnutí. Nebýt totiž těchto rozhodnutí, nebyli by žalobci rozhodčí řízení vůbec zahajovali a tyto náklady by jim nebyly vznikly. Bezodkladné zahájení rozhodčího řízení přitom bylo z hlediska žalobců nezbytné za účelem zachování lhůty podle ustanovení § 106 odst. 2 o. s. ř., a žalobci tedy neměli reálně na výběr jinou možnost, než soudní rozhodnutí (být nezákonné, ovšem přesto nadané presumpcí správnosti) respektovat a podle něj dále postupovat, ačkoli s ním nesouhlasili a přestože se to v konečném důsledku ukázalo jako zbytečné (rozhodčí soud o uplatněných nárocích meritorně nerozhodl, neboť správně konstatoval nedostatek své pravomoci, a o věci nadále doposud /1/ rozhodují obecné soudy).

18. Rovněž po právní stránce pak není soudu prvního stupně v zásadě (co do jistiny) čeho vytknout.
19. Odvoláním nezpochybně zůstal především jeho závěr (vycházející z dřívějšího rozhodnutí dovolacího soudu v této věci ze dne 31. 3. 2020, sp. zn. 30 Cdo 2912/2019) o tom, že pravomocné usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 14. 7. 2005, č. j. [REDAKCE] ve spojení s usnesením Vrchního soudu v Olomouci ze dne 28. 11. 2005, č. j. [REDAKCE] je třeba s ohledem na rozsudek Evropského soudu pro lidská práva o stížnosti č. 48203/09 ze dne 16. 2. 2012 považovat za nezákonné rozhodnutí ve smyslu ustanovení § 8 odst. 1 ZODpŠk, přestože formálně nebylo zrušeno ani změněno.
20. Dále pak je správným též závěr o tom, že náklady žalobců vynaložené v rámci rozhodčího řízení (jež byly po skutkové stránce zjištěny a v tomto směru ani odvolatelka nemá žádných námitek) mohou představovat škodu, neboť jde o majetkový úbytek ve sféře žalobců. Tento závěr je zcela v souladu se závazným právním názorem vysloveným v rozsudku dovolacího soudu v této věci ze dne 12. 11. 2021, č. j. 30 Cdo 2430/2021-332. V citovaném rozhodnutí bylo výslovně řečeno pouze tolik, že tyto náklady nemohou být součástí „nákladů řízení“ ve smyslu ustanovení § 31 odst. 1 ZODpŠk, odtud však nelze bez dalšího dovozovat (jak se o to snaží odvolatelka), že by je nebylo možno jako škodu nahradit podle citovaného zákona vůbec. Naopak, z právě citovaného rozsudku dovolacího soudu implicitně plyne, že se tu

o škodu (obecnou) jedná (srov. bod 25 odůvodnění dovolacího soudu, druhá věta), resp. jednat může.

21. Pokud jde o podmínku příčinné souvislosti mezi předmětnými nezákonnými rozhodnutími a takto zjištěnou škodou (v podobě nákladů zbytečně vynaložených v marně vedeném rozhodčím řízení zahájeném na základě vydaných nezákonných rozhodnutí), i ta je v tomto případě splněna; podrobněji k tomu srov. výše pod bodem 17.
22. Lze tedy shrnout, že tu jsou naplněny všechny podmínky pro vznik odpovědnosti státu za škodu vzniklou žalobcům v podobě marně vynaložených nákladů zbytečně vedeného rozhodčího řízení následkem nezákonného rozhodnutí obecného soudu o zastavení řízení pro nedostatek pravomoci (s tím, že věc měla být předložena právě soudu rozhodčímu).
23. Nokolik žalovaná dále namítala, že se soud prvního stupně nezabýval otázkou, zda mohou žalobci uplatnit předmětné náklady rozhodčího řízení coby součást nákladů dosud probíhajícího řízení soudního, a tedy zda nyní projednávaná žaloba není předčasná, nelze této argumentaci přikládat relevanci. Jak bylo v této věci výslovně judikováno, rozhodčí řízení není součástí řízení soudního, není vůbec výkonem veřejné moci. V něm vynaložené náklady proto nemohou být součástí nákladů (pozdějšího) soudního řízení ve smyslu ustanovení § 137 odst. 1 o. s. ř., které je ostatně (na rozdíl od jiných – nahrazovaných – nákladů nijak nezmiňuje). Případná kompenzace nákladů rozhodčího řízení v průběhu pozdějšího soudního řízení o této věci tak nepřípadá v úvahu.
24. Ve vztahu k žalobkyni A) a žalobci D) je pak zcela správným též závěr týkající se úroku z prodlení, na nějž těmto žalobcům vzniklo právo podle ustanovení § 1970 o. z. poté, co se žalovaná dostala do prodlení podle ustanovení § 1968 o. z. uplynutím zákonné 6měsíční lhůty k plnění podle ustanovení § 15 odst. 2 ZOdpŠk.
25. Jinak je ovšem třeba pohlížet na úrok z prodlení příslušející žalobci E); v tomto rozsahu odvolací soud napadený rozsudek přezkoumal v souladu s ustanovením § 212a odst. 1 o. s. ř. i z důvodu, který nebyl odvoláním uplatněn. Zatímco u žalobkyně A) a žalobce D) došlo ke vzniku škody již zaplacením poplatků za rozhodčí řízení a vznik nároku byl dovršen rozsudkem Evropského soudu pro lidská práva, u žalobce E) je tomu jinak. Také jeho nárok se sice odvozuje od stejného nezákonného rozhodnutí, pro vznik škody je však rozhodný až okamžik úhrady nákladů právního zastoupení (podle zjištění soudu prvního stupně ke dni 13. 2. 2017). Je tomu tak proto, že předmětný nárok je třeba posuzovat podle právních předpisů platných a účinných v době vydání nezákonného rozhodnutí (resp. nabytí jeho právní moci), neboť právě to je esenciální podmínkou pro vznik odpovědnosti státu za škodu, byť reálně vzniklou později. Podle tehdy platného a účinného zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, a související judikatury bylo možno vznik škody vázat nikoli již ke vzniku dluhu (závazku), nýbrž až k jeho skutečnému zaplacení (srov. kupř. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 8. 2007, sp. zn. 25 Cdo 2507/2005). Je potom evidentní, že pokud škoda na straně žalobce E) vznikla až zaplacením nákladů na právní služby dne 13. 2. 2017, nemohla být žalovaná v prodlení s plněním své náhradové povinnosti dříve (v období, kdy nahrazovaná skutečná škoda doposud nevznikla). Za situace, kdy žalovaná již na základě dřívější výzvy k plnění odmítla náhradu poskytnout *en bloc* (a nikoli pouze s odkazem na skutečnost, že škoda doposud nevznikla, neboť k úhradě nákladů prozatím nedošlo) a od této výzvy uplynula 6měsíční zákonná lhůta podle ustanovení § 15 odst. 2 ZOdpŠk, jeví se pro splatnost uplatňované náhradové pohledávky rozhodující vědomost žalované o naplnění poslední z dosud nesplněných podmínek. Podání žalobce, v němž byla úhrada tvrzena a doložena (na č. l. 126) pak bylo žalované doručeno dnem

2. 3. 2017. Žalovaná proto měla žalobci E) plnit (při vědomí všech okolností rozhodných pro vznik škody a již uplynulou zákonnou 6měsíční lhůtu, v níž žalovaná mohla posoudit veškeré podstatné aspekty věci s výjimkou faktické úhrady) již následujícího dne a do prodlení se tedy poté dostala dne 4. 3. 2017; nárok na zaplacení zákonného úroku z prodlení jí tak náleží až od tohoto dne.
26. Pokud jde o náhradu nákladů řízení, ve vztahu k žalobkyni A) lze konstatovat, že o ní bylo správně rozhodnuto co do základu i výše. Nárok na náhradu žalobkyni náleží podle ustanovení § 142 odst. 1 o. s. ř. (v řízení byla zcela úspěšná) a jeho výše byla i správně vypočtena; v tomto ohledu proto odvolací soud na odůvodnění napadeného rozhodnutí bez výhrad odkazuje.
27. Ve vztahu k žalobci D) je třeba uvést, že s ohledem na jeho pouze částečný procesní úspěch soud prvního stupně správně postupoval podle ustanovení § 142 odst. 3 o. s. ř. a právo na náhradu mu přiznal v plné míře s ohledem na pouze nepatrnou míru jeho procesního neúspěchu (v rozsahu necelých 4 % původního žalobního požadavku). Přehlédl však, že v takovémto případě je třeba výši náhrady určit nikoli v návaznosti na celý původní předmět řízení, nýbrž toliko na částku, která byla žalobci skutečně přiznána (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 9. 2016, sp. zn. 25 Cdo 3974/2015). Odměna advokáta podle ustanovení § 7 AT proto (z tarifní hodnoty 169.960 Kč) činí toliko 7.900 Kč za jeden úkon, přičemž tuto částku je s ohledem na společné zastoupení třeba dále snížit o 20 % podle ustanovení § 12 odst. 4 AT na výsledných 6.320 Kč. Při soudem prvního stupně správně zjištěném počtu úkonů (19, z toho jeden za poloviční odměnu, srov. k tomu podrobněji odůvodnění napadeného rozsudku pod bodem 51) činí odměna advokáta celkem 116.920 Kč. K tomu náleží advokátovi náhrada hotových výdajů v paušální výši po 100 Kč za každý z těchto úkonů (částka 300 Kč podle ustanovení § 13 odst. 1, 4 AT rozdělená mezi 3 společně zastupované žalobce), tj. celkem 1.900 Kč. Souhrn těchto částek je třeba navýšit o 21% DPH, neboť advokát je dle zjištění soudu plátcem této daně. Nákladem na straně tohoto žalobce jsou rovněž zaplacené soudní poplatky v souhrnné výši 22.498 Kč. Celkem tak náklady žalobce D) v řízení před soudem prvního stupně (včetně předchozích fází řízení odvolacího i dovolacího) dosahují částky 166.270,20 Kč.
28. Ve vztahu k žalobci E) nebyl výrok o náhradě nákladů přezkoumáván, neboť s ohledem na – byť pouze částečnou – změnu meritorního rozhodnutí je třeba znovu rozhodnout o náhradě veškerých doposud vzniklých nákladů (§ 224 odst. 2 o. s. ř.).
29. Ze všech těchto důvodů odvolací soud napadené rozhodnutí potvrdil jako věcně správné (§ 219 o. s. ř.) v celém rozsahu napadených výroků týkajících se žalobkyně A/ (tj. co do vyhovujícího meritorního výroku I. i akcesorického výroku V. o náhradě nákladů řízení této žalobkyně), dále v rozsahu meritorního výroku II. týkajícího se nároku žalobce D), ve vztahu k němuž byl výrok V. o náhradě nákladů řízení změněn (§ 220 odst. 1 písm. a/ o. s. ř.) jen tak, že výše náhrady byla určena částkou 166.270,20 Kč, a konečně také ve vztahu k meritornímu vyhovujícímu výroku III. týkajícímu se žalobce E) co do přiznané jistiny a úroku z prodlení ode dne 4. 3. 2017; pouze co do úroku z prodlení za předchozí období byl napadený rozsudek v tomto výroku změněn (§ 220 odst. 1 písm. a/ o. s. ř.) tak, že žaloba se v tomto rozsahu zamítá.
30. Pokud jde o náhradu nákladů řízení, mají žalobkyně A) a žalobce D) podle ustanovení § 142 odst. 1 ve spojení s § 224 odst. 1 o. s. ř. právo na náhradu nákladů odvolacího řízení; ve vztahu k žalobci E) je s ohledem na (být dílčí) změnu napadeného rozhodnutí znovu rozhodováno i o náhradě nákladů celého dosavadního řízení (§ 224 odst. 2 o. s. ř.).

31. Náklady odvolacího řízení na straně žalobkyně A) jsou tvořeny odměnou advokáta ve výši 17.312 Kč, tj. po 8.656 Kč (10.820 Kč podle ustanovení § 7 AT, sníženo o 20 % z důvodu společného zastoupení podle ustanovení § 12 odst. 4 AT) za každý z obou úkonů právní služby spočívajících v sepisu vyjádření k odvolání a v účasti při jednání odvolacího soudu. Ke každému z těchto úkonů náleží advokátovi též náhrada hotových výdajů v paušální výši po 100 Kč (částka 300 Kč podle ustanovení § 13 odst. 1, 4 AT rozdělená mezi 3 společně zastupované žalobce). Souhrn těchto částek je pak třeba navýšit o 21% DPH na výsledných 21.190 Kč.
32. Obdobně náklady odvolacího řízení na straně žalobce D) sestávají z odměny advokáta ve výši 12.640 Kč, tj. po 6.320 Kč (7.900 Kč podle ustanovení § 7 AT, sníženo o 20 % z důvodu společného zastoupení podle ustanovení § 12 odst. 4 AT) za každý z obou úkonů právní služby, dále z paušální náhrady hotových výdajů ve výši celkem 200 Kč a 21% DPH, celkem tedy 15.536 Kč.
33. Ve vztahu k žalobci E) pak je třeba konstatovat, že právo na náhradu nákladů řízení před soudy všech stupňů mu svědčí s ohledem na plný procesní úspěch podle ustanovení § 142 odst. 1 o. s. ř. Jeho náklady jsou také tvořeny odměnou advokáta, a to konkrétně ve výši 121.032 Kč, tj. po 5.904 Kč (7.380 Kč podle ustanovení § 7 AT, sníženo o 20 % z důvodu společného zastoupení podle ustanovení § 12 odst. 4 AT) za každý z celkem 19 úkonů právní služby (z toho jeden za poloviční odměnu) vymezených v napadeném rozhodnutí soudu prvního stupně (srov. odůvodnění napadeného rozsudku pod bodem 51) a dále za dva úkony v tomto odvolacím řízení spočívající v sepisu vyjádření k odvolání a v účasti při jednání odvolacího soudu. Ke každému z těchto úkonů advokátovi náleží náhrada hotových výdajů v paušální výši po 100 Kč (částka 300 Kč podle ustanovení § 13 odst. 1, 4 AT rozdělená mezi 3 společně zastupované žalobce). Souhrn těchto částek je pak třeba také navýšit o 21% DPH. Nákladem, který žalobce E) v průběhu řízení rovněž vynaložil, jsou také zaplacené soudní poplatky v souhrnné výši 21.826 Kč, celkem tak náklady na jeho straně dosahují částky 170.816 Kč.
34. Lhůtu k plnění odvolací soud stanovil podle ustanovení § 160 odst. 1 o. s. ř., náhrada nákladů řízení je splatná k rukám advokáta (§ 149 odst. 1 o. s. ř.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat za podmínek uvedených v ustanovení § 237 o. s. ř. dovolání ve lhůtě dvou měsíců od jeho doručení. Dovolání se podává k Nejvyššímu soudu prostřednictvím soudu prvního stupně. Přípustnost dovolání zkoumá dovolací soud (§ 239 o. s. ř.).

Praha 22. února 2023

JUDr. Helena Karetová v.r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Petra Zavázalová